

18. Меморандум САУ, АПУ «Про концептуальні положення щодо реформування законодавства про адвокатуру, погоджені Спілкою адвокатів України та Асоціацією правників України» від 29 лютого 2008 року. // portal.rada.gov.ua.
19. Проект Закону України «Про адвокатуру» № 7051 від 09.02.2006 р. // portal.rada.gov.ua.
20. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про адвокатуру” № 7051-1 від 14.03.2006 р. // portal.rada.gov.ua.
21. Базидевич А. Статус адвоката: антологія професійних нюансів // Правовий тиждень, 2007, №29.
22. Гендін О. Права адвокатів – це насамперед права особи, яка звертається по допомогу // Закон і бізнес, 2005. - № №24 (700) (11-17.06.2005 р.).
23. Добродій Т. Порядок оподаткування доходів фізичних осіб // Вісник податкової служби України», жовтень 2007 р., № 40 (467), с. 42.
24. Ткаченко О. Питання оподаткування адвокатської діяльності // Юридична газета. - 2009. - № 51-52. - С. 10 - 11.

УДК 342.9 (477)

М. Б. Острах

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Автор аналізує класифікацію адміністративних послуг, що надаються державою. Визначає основні види і вказує на особливості регулювання адміністративних послуг у законодавстві України. Ключові слова: адміністративна послуга, види, органи держави, фізичні особи, юридичні особи.

Автор анализирует классификацию административных услуг, предоставляемых государством. Определяет основные виды и указывает на особенности регулирования административных услуг в законодательстве Украины. Ключевые слова: административная услуга, виды, органы государства, физические лица, юридические лица.

The author analyzes the classification of administrative services provided by the state. Defines the basic types and indicates the features of the regulation of administrative services in the legislation of Ukraine. Keywords: administrative services, species, state agencies, individuals, legal entities.

Для того щоб більш чітко зрозуміти поняття «адміністративні послуги», потрібно дослідити таке поняття, як види «адміністративних послуг». У літературі з цього питання існує багато різних класифікацій.

Адміністративні послуги надаються лише за безпосередньою ініціативою (заявою) фізичних та юридичних осіб, незалежно від самої форми заяви особи (усна чи письмова) та порядку її отримання органом влади.

Закон наділяє повноваженнями по наданню кожної адміністративної послуги відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. За загальним правилом, за конкретною адміністративною послугою можна звернутися лише до певного (тільки одного) органу влади, визначеного законом, на відміну від інших видів звернень, які можуть бути розглянуті та вирішені більш широким колом суб'єктів.

В. Авер'янов обов'язковими ознаками адміністративних послуг, крім інших, вважає такі: а) надання цих послуг спрямоване на створення належних умов для повноцінної реалізації приватними особами належних їм прав та виконання покладених на них обов'язків; б) приватні особи мають право на свій розсуд (окрім вчинення неправомірних дій) користуватися результатами наданих їм адміністративних послуг [1; с.150].

В. Тимошук як другорядну ознаку адміністративних послуг виділяє їх типовість, або ординарність. Ця ознака є особливо актуальною для адміністративних послуг, які можуть надаватися через «універсами послуг», «єдині офіси», де спілкування між адміністративним органом і особою фактично є «документальним» і, як правило, не вимагає особистого контакту з особою [2; с.120].

Для кращого розуміння сутності адміністративних послуг доцільно дослідити їх конкретні приклади та виділити декілька основ класифікації адміністративних послуг.

Першим критерієм класифікації адміністративних послуг є зміст адміністративної діяльності щодо надання адміністративних послуг: а) видача дозволів (наприклад, на зайняття окремими видами підприємницької діяльності; на проведення мітингів, демонстрацій; на розміщення реклами; на придбання, зберігання, носіння і перевезення зброї; акредитація, атестація, сертифікація (наприклад, акредитація вищих навчальних закладів, закладів охорони здоров'я; атестація підприємств, робочих місць; сертифікація товарів, робіт і послуг); б) реєстрація з веденням реєстрів (наприклад, реєстрація актів громадянського стану, суб'єктів підприємницької діяльності,

автомобілів), у тому числі легалізація суб'єктів (наприклад, легалізація об'єднань громадян); в) легалізація актів (консульська легалізація документів), нострифікація (визнання дипломів, виданих в інших країнах) та верифікація (встановлення достовірності сертифікатів про походження товарів з України); г) соціальні послуги – визнання певного статусу, прав особи (наприклад, призначення пенсій, субсидій) [1; с.174].

Другим критерієм класифікації можна назвати рівень установаження повноважень щодо надання адміністративних послуг та правового регулювання процедури їх надання, зокрема: а) адміністративні послуги з централізованим регулюванням (закони, акти Президента України, Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади); б) адміністративні послуги з локальним регулюванням (акти органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади); в) адміністративні послуги зі «змішаним» регулюванням (коли відбувається водночас централізоване і локальне регулювання) [2; с.125].

Третій критерій класифікації має базуватися на загальному поділі послуг залежно від форми їх реалізації на такі групи: а) послуги, пов'язані з реальним здійсненням конституційних прав і свобод громадян (медичні послуги, послуги у сфері культури, соціального захисту, освіти та ін.); б) власне адміністративні послуги, пов'язані з юридичним оформленням умов, необхідних для реалізації прав і свобод громадян (видача свідоцтв, ліцензій) [3; с.94].

Ще однією підставою для класифікації адміністративних послуг є класифікація за галузями законодавства, точніше, за предметом (характером) питань, за розв'язанням яких звертаються особи до адміністративних органів.

Серед них можна виокремити підприємницькі (або господарські), соціальні, земельні, будівельно-комунальні, житлові та інші види адміністративних послуг. Під соціальними адміністративними послугами

розуміються послуги, пов'язані з реалізацією владних повноважень (наприклад, призначення державної соціальної допомоги тощо). Прикладом земельних адміністративних послуг може бути прийняття органом місцевого самоврядування рішення про надання земельної ділянки в користування, а прикладами підприємницької адміністративної послуги – реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності, видача ліцензій тощо.

Такий підхід не вступає в жодну суперечність із загальним поняттям «адміністративні послуги», оскільки всі ці відносини належать до галузей законодавства, які «виросли» з адміністративного права і мають адміністративний характер. У процедурному аспекті також не простежується жодних суттєвих відмінностей між цими послугами: надають їх адміністративні органи, процедурний результат той самий – рішення адміністративного органу. Аналіз виокремлених вище груп послуг засвідчує наявність у них і деяких власних формальних та змістових ознак.

Сучасна нормативна база, що регулює соціальні питання, характеризується надзвичайною «рухливістю», наявністю багатьох змін та доповнень, хоча здебільшого є досить детальною. Соціальні послуги, як правило, надаються на найнижчих рівнях влади, що цілком виправдано, адже коло споживачів таких послуг є досить широким і для останніх зручно, коли відповідні служби стоять якнайближче до них. Скажімо, дуже зручно, якщо за призначенням житлових субсидій звертатися до житлово-експлуатаційних організацій. Із прикладу призначення житлових субсидій можна запозичити позитивний досвід надання адміністративних послуг: порівняно велика кількість прийомних годин, обґрунтований перелік документів, що вимагаються, тощо [2; с. 127].

Надання деяких соціальних послуг тісно пов'язане з наявністю відповідних ресурсів, адже для особи важливо, щоб допомогу не лише призначили, а й виплатили, і бажано вчасно. Тому необхідно бути

обережним із запровадженням додаткових соціальних послуг, оскільки це іноді може призводити до протилежних наслідків. Наприклад, установа додаткової матеріальної допомоги місцевою владою може, навпаки, призводити до соціальної несправедливості, якщо в місцевому бюджеті немає достатніх ресурсів, щоб надавати таку допомогу не вибірково, а певному колу осіб за чіткими критеріями. Зважаючи на те, що для отримання більшості соціальних послуг вимоги є досить схожими (різноманітні довідки, наприклад, з житлово-експлуатаційної контори, довідки про доходи та ін.), доцільно розглянути питання про можливість установа ефективного документообігу, наприклад, між соціальними відділами і житлово-експлуатаційними організаціями та податковими органами.

За критерієм платності адміністративні послуги можна поділити на платні й безоплатні.

Залежно від суб'єкта, який надає адміністративні послуги, їх можна поділити на адміністративні послуги, що надаються органами виконавчої влади, та на адміністративні послуги, що надаються органами місцевого самоврядування.

Для вдосконалення роботи органів виконавчої влади по наданню адміністративних послуг, для впровадження більш чіткої класифікації адміністративних послуг розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009р. було схвалено Концепцію проекту Закону України «Про адміністративні послуги», у якій зазначається, що основними недоліками системи надання послуг органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери їх управління, є: невизначеність критеріїв, за якими відповідна діяльність може бути віднесена до адміністративних послуг; необґрунтоване впровадження нових видів послуг; неналежне законодавче регулювання процедури надання послуг; відсутність критеріїв, за якими послуги поділяються на платні та безоплатні, а також установається

вартість послуг; невиправданий поділ (подрібнення) однієї послуги на кілька оплатних послуг; необґрунтована вимога до фізичних та юридичних осіб отримувати супутні платні послуги [4].

Також потрібно визначити критерії платності чи безоплатності адміністративних послуг, упорядкувати розмірів плати за надання таких послуг.

Україна стоїть на шляху розробки та втілення у життя надання якісних адміністративних послуг. Детальне вивчення науковцями видів таких послуг дає можливість бачити недоліки системи надання таких послуг та удосконалювати цю систему.

Бібліографічні посилання:

1. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Ін-Юре, 2002.
2. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В.П. Тимошук. – К.: Факт, 2003.
3. Долечек В. Управлінські послуги: сутність, ознаки, види // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2003. – № 3.
4. www.rada.gov.ua

УДК 340.1

І. В. Патерило

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗРАХУНКОВИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОРВАРД ЯК РІЗНОВИД ДОГОВОРІВ ВАЛЮТНОГО ДИЛІНГУ

У даній статті автор на основі системно-структурного аналізу висвітлює поняття, правову природу та місце на фінансовому ринку договору валютного форварду. Ключові слова: валютний дилінг, форвардний контракт, валютні операції, фінансові ринки, валютні ризики.

В данной статье автор на основе системно-структурного анализа освещает понятие, правовую природу и место на финансовом рынке договора валютного форварда. Ключевые слова: валютный диллинг, форвардный контракт, валютные операции, финансовые рынки, валютные риски.